

Scenariobank

MVP

Innehåll

3	Maskulinitetsnormer
6	Trakasserier
11	Homo- och transfobiskt våld
16	Rasistiskt våld
21	Sexualiserat våld

Det är bara på skoj

SCENARIO

Du hänger med dina vänner. En av dem skämtar om tjejer på ett förminskande och löjligt sätt – alla skrattar. En annan av dina kompisar börjar kommentera en tjej i din klass på ett sätt som känns både sexistiskt och kränkande. Du gillar inte utvecklingen. Samtalet blir mer och mer nedvärderande mot kvinnor och det får dig att börja skämmas, samtidigt som en del av skämten också är lite roliga. Men du borde göra något – det känns inte okej...

TANKAR SOM SNURRAR

Det är ju okej och skämta om tjejer när de inte är med, eller? Det skadar ju ingen, och förresten så kan ju tjejer skämta likadant ibland... men alla gör inte det. Mina tjejkompisar skulle inte gilla den här jargongen... och här sitter jag och bara skrattar med? Men om jag säger något kommer de andra bara säga "tagga ner, det är bara på skoj".

Vad ska jag göra?

ALTERNATIV – VAD GÖR DU?

1. Säger ingenting – jag håller god min tills det är över.
2. Jag försöker byta samtalsämne, typ kollar vad folk ska göra i helgen.
3. Jag går därifrån och visar att jag inte uppskattar snacket eller hur de skämtar om tjejer.
4. Jag frågar ifall det skulle vara lika kul om vi skämtade om deras mammor och syst-rar så här?
5. Annat/eget alternativ

Kontrollbehov

SCENARIO

En nära vän till dig tycks ha ett kontrollbehov över sin tjej. Han har alltid koll på var hon är via snapchat och verkar hon inte vara hemma så messar han henne nästan alltid och frågar vad hon gör. Om hon inte svarar inom kanske 10 minuter så brukar han ringa tills hon svarar. Ofta när de fått kontakt säger han att hon måste svara när han messar eller ringer för annars blir han orolig. Det känns konstigt att han alltid behöver veta var hon är och vad hon gör – det ger dig en dålig känsla i magen. Du borde kanske göra något..

TANKAR SOM SNURRAR

Borde jag säga något? Han kanske lackar ur och bilr sur på mig istället. Det är ju inte min sak att lägga mig i hur de ska ha det i sin relation, eller? Om jag inte säger något, då blir det ju som att jag tycker det han gör är okej. Det måste vara jobbigt för henne att konstant informera honom om vad hon gör hela tiden. Samtidigt borde jag kanske inte lägga mig i, jag vet ju inte varför han betar sig så där. Det kanske hänt något förut som jag inte vet om. Fast det är ändå skevt att hålla på sådär som han gör... jag kanske ändå borde göra något...

ALTERNATIV – VAD GÖR DU?

1. Ingenting – deras relation är inte min ensak.
2. Jag snackar med några andra gemensamma kompisar och kollar om de också har reagerat på samma sak. Om de har det kanske vi kan göra något ihop.
3. Jag säger till direkt – frågar varför han behöver hålla koll på henne hela tiden och att det inte känns ok.
4. Jag snackar med henne istället; om att hans sätt att vara mot henne känns oschysst och kontrollerande. Jag frågar vad hon känner och ifall hon vill ha min hjälp med något.
5. Jag pratar med någon vuxen jag gillar och litar på för att få bra råd.
6. Annat/eget alternativ

Ha sex innan de andra

SCENARIO

Du och ditt gäng står i korridoren när det börjar snackas om sex och vem folk helst skulle ligga med om de fick chansen. En i gänget säger: "Stackars den som går ut skolan oskuld! Men det händer ju bara losers... eller vad säger du Abbe?". Abbe ler litegrann samtidigt som några andra skrattar med. Det är inte första gången de i gänget hackar på Abbe. Du vet att hen aldrig haft sex med någon, men det har inte du heller och egentligen är det säkert fler i gänget som inte haft det. Stämningen känns osoft och du lider med Abbe som hela tiden blir påhoppad så här...

TANKAR SOM SNURRAR

Fan vad osoft... varför hålla på och hetsa varandra överhuvudtaget? Speciellt ska alla vara på Abbe hela tiden. Stackarn, det är inte kul för honom. Det är som att han blivit nån alla bara skämtar om för att han aldrig säger ifrån. Varför säger han inte ifrån för? Han får väl stå upp lite för sig själv! Vad ska jag göra liksom? Det blir ju bara awkward om jag säger något...

Samtidigt, hade de hackat på mig så hade jag nog velat att någon annan brydde sig tillräckligt för att säga ifrån. Jag borde bara göra något, men vad?

ALTERNATIV - VAD GÖR DU?

1. Jag ignorerar skämtet och låter det passera.
2. Jag avstår från att skratta med och snackar med Abbe sen när det bara vi. Då kan jag säga att han inte ska bry sig om deras kommentarer och kolla om han vill att jag ska säga ifrån ifall något liknande händer igen.
3. Jag säger ifrån direkt att deras hetsande är osoft och inte intressant för någon.
4. Jag pratar med några i gänget efteråt om att deras jargong inte är okej och att vi borde backa Abbe mer.
5. Annat/eget alternativ

Kränkningar i klassrummet

SCENARIO

Du och resten av klassen har lektion och tittar på en dokumentärfilm om den globala matindustrin. Bilder på snabbmat spelas förbi när du hör Stella småvicka: "Namid... är det middagen ikväll?". Några kompisar bredvid hen småskrattar varpå er lärare ber folk vara tysta och titta på filmen. Du ser att Namid hörde vad Stella sa, samtidigt som hen stirrar rakt in i filmen utan en min. Din lärare verkar inte ha hört vad som sas och en jobbig känsla kryper i din kropp...

TANKAR SOM SNURRAR

Otroligt... att de alltid ska hitta nåt att hacka på. Stackars Namid... det syns ju att hen tog illa upp. Såklart, det skulle jag också göra. Borde jag säga något? Men nu mitt i filmen... då kommer läraren bara säga åt mig också, och sen kommer Stella och de börja hacka på mig istället. Eller så säger jag till sen... nä, det blir bara konstigt.

Vad ska jag göra?

ALTERNATIV – VAD GÖR DU?

1. Ingenting – bättre att vara tyst bara så jag inte skämmer ut mig.
2. Jag kollar hur det är med Namid efteråt och visar att jag bryr mig. Hen ska inte ta sådan där skit av andra. Plus om hen vill kan jag försöka säga ifrån nästa gång.
3. Jag säger till Stella att lägga av direkt – skämtet är osoft och inte roligt för någon.
4. Jag berättar vad som hände för läraren efter lektionen. Det är först och främst de vuxnas ansvar att göra något åt sådant här.
5. Annat/eget alternativ

Skitsnack under lunchen

SCENARIO

Du och ett gäng kompisar sitter i matsalen när några av dem börjar snacka skit om en gammal barndomsvän till dig. De vet inte att du känner personen de snackar om. Till en början är det bara en person som stör sig på något hen sagt men det går snabbt över i kommentarer om att hen är ful, dum i huvudet och allmänt bitchig. Skitsnacket bara fortsätter och nya kränkande saker sägs om din barndomsvän. Du känner mer och mer hur irritationen växer inom dig...

TANKAR SOM SNURRAR

De känner inte ens den här människan men snackar om hen som om det skulle vara den vidrigaste personen på jorden. Vad ska jag göra? De kommer bara tycka jag är konstig om jag säger ifrån... och vad kommer de tänka om mig om jag säger att det är min kompis? Jag kan ju bara låtsas som att jag inte hör.

Men nej, nu får det fan räcka. Hur ska jag kunna se min vän i ögonen igen om jag inte gör något?

ALTERNATIV - VAD GÖR DU?

1. Ingenting – det är inte så farligt som det låter.
2. Jag avbryter samtalet genom att fråga vad folk ska göra i helgen.
3. Jag hakar ironiskt på de kränknade kommentarerna – men jag pikar på ett sätt så de fattar att det är extremt oskönt gjort att prata om andra på det där sättet.
4. Jag säger åt dem att de pratar om en av mina äldsta barndomsvänner och ber dem visa lite respekt.
5. Jag pratar med min barndomsvän efteråt och berättar vad som hände, då kan jag fråga om hen vill att jag ska säga något om det händer igen.
6. Annat/ eget alternativ.

Din taskiga kompis

SCENARIO

En kille som du brukar hänga med ibland är alltid på en annan kille i skolan som du vet vem det är, men inte känner så bra. Din kompis brukar driva med honom, säga taskiga saker och är ibland ganska hotfull, samtidigt som han gör det på ett "skämtsamt sätt". Du har aldrig sett din kompis slå till honom, mer småknuffat honom i korridoren. Men det skulle inte förvåna dig om det hände något ännu värre någon gång efter skolan...

TANKAR SOM SNURRAR

Är det här mitt ansvar? Jag känner med ju med honom som blir utsatt, men är det mitt ansvar att få min kompis att sluta? Vi är ju inte jättenära vänner egentligen... Dessutom vill jag inte att han ska börja hacka på mig. Samtidigt känns det sjukt obekvämt att hela tiden stå där och titta på när han är taskig mot den där andra killen.

Vad ska jag göra?

ALTERNATIV - VAD GÖR DU?

1. Ingenting., där bäst att inte lägga sig i.
2. Prata med en vuxen på skolan, lärare, kurator eller någon annan som kan hjälpa till.
3. Välj en plats där det finns folk (så att jag har lite skydd av de andra) och säg till honom att det inte är okej hur han betar sig mot den andra killen.
4. Fråga några andra vänner om de har noterat samma sak som du. Samla ihop några som vänder sig till professionella på skolan för att få hjälp.
5. Prata med killen som blir utsatt och berätta att du ser vad som händer och att du inte gillar det.
6. Fråga killen som utsätts om det är något du kan hjälpa till med.
7. Annat/ eget alternativ

Kevin ger igen

SCENARIO

Kevin har varit utsatt under en längre tid av ett gäng killar på skolan. Du är med i det här gänget, lite i utkanten, men du hänger med dem ganska ofta. Ni är alla mindre än Kevin i kroppsstorlek men äldre och går i årskursen över. Flera i gänget har retat honom varje dag under ett år. Du har mest sett på och skrattat bredvid.

En dag när en av dina kompisar hetsar honom genom att gång på gång peta på hans mage och kalla honom för "fatso" får Kevin nog. Du märker att han är på väg mot din kompis för att slå till honom. Kevin har nästan fått tag i din kompis som tystnat och plötsligt ser rädd ut... vad gör du?

TANKAR SOM SNURRAR

Shit, vad ska jag göra nu? Han är ju redan på G. Vi har retat honom så länge... vi får skylla oss själva. Kevin är ju så arg nu att han kanske ger sig på mig istället om jag försöker stoppa honom. Min kompis får faktiskt skylla sig själv, har man gett sig in i leken får man leken tåla. Egentligen borde jag ha sagt ifrån för länge sedan... det här har helt klart eskalerat nu. Jag måste göra något... men vad?

ALTERNATIV – VAD GÖR DU?

1. Ingenting. Jag låter dem hålla på.
2. Jag springer och hämtar en vuxen på en gång.
3. Jag kastar mig fram och så säger jag något skoj för att avleda uppmärksamheten.
4. Jag lägger mig i och säger åt min kompis att hans beteende är sjukt taskigt och osoft samtidigt som jag ber Kevin lugna ner sig.
5. Jag börjar skrika – "det kommer en lärare sluta".
6. Annat/ eget förslag

Lärare trakasseras

SCENARIO

Du står på skolgården och ser när en lärare ber två killar plocka upp några papper de precis kastat på marken. En av killarna tar upp pappret, river de i småbitar och kastar det i ansiktet på läraren. Du ser hur den andra killen springer upp bakom, gör juckande rörelser mot hen och skrattar. Det hela känns inte okej... vad gör du?

TANKAR SOM SNURRAR

Jag borde göra något. Men tänk om de blir arga på mig och så blir jag utsatt. Läraren är ju vuxen – hen får väl klara sig själv. Man fattar ju att dom skämtar. Om läraren inte hade varit så petig så hade de nog inte hållit på så där. Lite får man ju tåla när man jobbar på en skola antar jag...

Men hen ser faktiskt väldigt obekvämt ut. Just den här läraren brukar rätt ofta lägga sig i om hen ser något som någon annan på skolan blir utsatt för. Hur kan jag hjälpa till här...?

ALTERNATIV – VAD GÖR DU?

1. Ingenting. Läraren är ju trots allt personal så det är ju inte mitt ansvar.
2. Jag avvaktar och ser hur det utvecklar sig – pratar med läraren efteråt.
3. Hämtar hjälp hos annan personal.
4. Försöker distrahera situationen genom att fråga läraren vad klockan är.
5. Annat/ eget förslag.

Kalla varandra för bög

SCENARIO

På din skola är det vanligt att folk kallar varandra "bög" och "fjolla". Det händer så pass ofta att du knappt tänker på det längre. En morgon kommer din klasskompis till skolan med en ny frisyr. Din andra klasskompis Love ropar: "Ey Adnan, schysst bögfrilla!". Flera runt omkring skrattar. Adnan skrattar också, men du får känslan av att han egentligen nog blev ledsen. Det skapar en dålig känsla i magen. Borde du göra något?

TANKAR SOM SNURRAR

Suck, så onödigt sagt av Love. Varför skulle hans frisyr ha någonting med det att göra? Men han menade säkert inget illa, det är ju bara något man säger... alla vet ju att Adnan inte är bög. Fast det måste vara sjukt jobbigt för alla homosexuella när folk skämtar så där. Men det är mitt problem... skulle jag säga ifrån varenda gång någon drar ett bögskämt skulle jag ju inte göra något annat.

Fast det är fortfarande kränkande. Eller tar jag det för seriöst? Det är ju bara på skoj. Fast det känns inte bra. Jag borde nog göra något...

ALTERNATIV - VAD GÖR DU?

1. Ingenting, jag vill inte bli inblandad i något.
2. Jag går fram till Adnan efteråt, säger att han är skitsnygg i håret och att han inte ska bry sig om Love.
3. Jag säger till Love på en gång, att skämta så där är inte ok och att han borde be Adnan om ursäkt.
4. Jag pratar med en lärare efteråt, om att folk kallar varandra för bög hela tiden och att skolan borde göra något åt det.
5. Annat/ eget alternativ

Äckligt

SCENARIO

Du hänger med några klasskompisar på rasten. Plötsligt börjar flera prata illa om Ines och Amina som också går på skolan. De har nyligen blivit ihop och en av dina kompisar säger: "Okej om man som tjej är kär i en tjej, men liksom... de är för mycket. De sitter typ konstant och håller hand i korridoren och lägger bara upp pussbilder på instagram. Man behöver ju inte trycka upp det i folks ansikten liksom..."

En annan i gänget säger: "Ja, det är nästan äckligt... man kan väl hålla det för sig själv liksom?" Flera håller med och någon undrar vad du tycker...

TANKAR SOM SNURRAR

Ines och Amina får väl göra som dom vill... varför ens bry sig? De är inte direkt ensamma om att lägga upp pussbilder på Insta eller hålla hand på skolan. Massa par gör ju det. Fast om jag börjar försvara dem kanske mina klasskompisar tror att jag också är lesbisk... Det är jag ju inte. Men vaddå, folk som är lesbiska är väl inte äckliga heller!

Jag borde verkligen inte tolerera det här skitsnacket... men vad ska jag säga?

ALTERNATIV - VAD GÖR DU?

1. Jag ignorerar deras kommentarer och hoppas att de slutar.
2. Jag svarar kort: "Ne, jag tycker inte det är äckligt" och byter sedan samtalsämne.
3. Jag frågar varför det är så äckligt när två tjejer gör det, men inte när en tjej och kille gör samma sak?
4. Jag snackar med min närmsta vän i gänget efteråt om deras homofoba attityder och att vi borde säga något.
5. Jag berättar för en vuxen om det i efterhand, för att få bra råd på vad jag kan säga.
6. Annat/ eget alternativ

Kommentarer på YouTube

SCENARIO

Du är hemma och kollar runt på Youtube. Liam som går i din skola har lagt upp videos där han gör sminktutorials, alltså visar olika sätt att sminka sig på. Du kollar kommentarsfältet och ser en massa kommentarer där folk hetsar med allt från "böggjävlar", "trans-äcker" och någon på er skola som till och med skrivit: "skäms över att sådana som du går på min skola".

Kommentarerna känns hemska. Vem kan ha skrivit så? Vad kan du göra?

TANKAR SOM SNURRAR

Usch vad hemska kommentarer. Det måste vara jättejobbigt för Liam. Det är till och med någon på vår skola som skrivit det där och alla kommer se vad som skrivits. Stackars Liam... Aja, det kommer alltid finnas folk som betar sig som skit på nätet, inget jag kan göra något åt. Men det här blev så nära nu... undrar vem det är som skrivit det? Samtidigt, jag har inget med det här att göra.

Fast om folk hade skrivit sådana där saker till mig hade det ju känts skönt och veta att inte alla tänker så... jag hade ju lätt velat att någon annan gjort något. Men...vad kan jag göra?

ALTERNATIV - VAD GÖR DU?

1. Ignorera vad jag just såg och gå vidare på en annan Youtubekanal.
2. Rapportera de taskiga kommentarerna så att de försvinner.
3. Säga till en lärare på skolan om vad du sett och föreslå att ni pratar om näthat i skolan.
4. Skriver en egen kommentar där du peppar Liam och säger att det han gör är bra.
5. Visar kommentarerna för någon vuxen som du litar på och ber om råd.
6. Annat/eget alternativ

Jargongen i korridoren

SCENARIO

Du och två kompisar sitter i korridoren när du plötsligt hör Dana från en annan klass säga "Kolla bögar" samtidigt som hen håller upp mobilen med en bild på två killar som tar på varandra. Danas kompis flinar samtidigt som du hör hen tyst säga "äckligt". Dina kompisar och även andra i korridoren ser och hör samma sak som du, men ingen säger något. Vad gör du?

TANKAR SOM SNURRAR

Ingen annan säger något, så varför skulle jag? Mina kompisar verkar ignorera det också. Är det ingen som bryr sig? Så osoft kommentar, och varför sitta och titta på någon typ av porrbild som hen ändå inte vill kolla på? Plus Karim i vår klass... nu är inte han här som tur är, men skulle han vara det skulle det kännas som ett direkt påhopp på honom.

Vad gör jag? Ska jag bara strunta i det?

ALTERNATIV – VAD GÖR DU?

1. Ingenting. Sådant där hör man varje dag ändå...
2. Jag kollar på min kompis och signalerar med blicken: "det där var inte okej." Då kan vi snacka om det sen.
3. Jag berättar för en vuxen på skolan i efterhand. Det är deras ansvar att hålla koll och säga ifrån mot sådana här kommentarer.
4. Jag frågar om de har något problem med homosexuella? Skit samma om de garvar åt mig, jag bryr mig inte.
5. Jag söker ögonkontakt med mina kompisar och säger: "okej... här tänker inte jag sitta mer, ska vi dra eller"?
6. Annat, eget förslag.

”Jävla flator”

SCENARIO

Du hänger med dina klasskamrater på rasten. Några av dina vänner börjar snacka om ett par tjejer i en annan klass – ”De är liksom för mycket, sitter typ och hånglar i korridoren. Man får ju tänka lite på andra, jävla flator – eller hur?” De vänder sig till dig och undrar vad du tycker. En obehaglig klump växer sig i magen...

TANKAR SOM SNURRAR

Om jag försvarar tjejerna kanske de tror att jag också är homosexuell? Men vad spelar det för roll. Förresten, det gör väl inget att de hånglar. Alla heteros hånglar ju... det här är ju bara extremt kränkande. Jag borde bara säga ifrån. Men samtidigt, är det mitt ansvar att försvara dem? Jag känner dem inte ens, vad spelar det för roll vad jag säger?

Fast jag kan ju inte hålla med ändå... då är jag ju med på det. Vad ska jag göra?

ALTERNATIV – VAD GÖR DU?

1. Jag ignorerar kommentarerna och hoppas att de slutar.
2. Jag svarar inte på frågan utan byter istället samtalsämne.
3. Jag säger ifrån direkt – att jag blir illa berörd av hur de pratar om homosexuella. Det är extremt osoft och kränkande.
4. Jag säger ingenting nu, men snackar med en och en senare att det inte känns schysst av att prata sådär om folk.
5. Jag berättar om deras homofoba attityder för min klasslärare i efterhand och ber om råd.
6. Annat/ eget alternativ

Omklädningsrummet

SCENARIO

Du och några kompisar sitter och snackar skit efter träningen. Aamira som spelar i ert lag kommer in omklädningsrummet och börjar ta av sig skorna. Det blir tyst i rummet, din kompis håller för näsan och mimar öppet "det luktar curry...". Din andra kompis skrattar till och du ler lite stelt samtidigt som det inte känns helt bra. Du ser att Aamira tittar åt ert håll och vänder ner blicken för att fortsätta byta om. Vad gör du?

TANKAR SOM SNURRAR

Aamira hörde nog vad min kompis sa... det där kändes inte okej. Jag borde säga något. Men åh... det här kommer bara bli awkward nu. Aamira kommer höra om jag säger något och mina kompisar kommer bara sucka att jag överdriver. Det är inte säkert Aamira hörde heller... fast det känns ändå inte okej och driva så där med hen.

Jag borde göra något... men vad?

ALTERNATIV - VAD GÖR DU?

1. Ingenting - jag ignorerar det och hoppas att Aamira inte hörde.
2. Jag snackar med Aamira efteråt, ber om ursäkt och förmedlar att det som hände inte var okej.
3. Jag berättar i efterhand för vår tränare om hur mina kompisar brukar bete sig mot Aamira. Då kanske tränaren kan ta ett snack med de istället.
4. Jag säger till dem direkt att sluta - det är verkligen inte okej att kränka andra på det där sättet.
5. Jag pratar med min kompis som skrattade i efterhand om att jag inte uppskattar den där typen av "skämt". Kanske kan vi säga ifrån tillsammans om det sker igen.
6. Annat /eget förslag.

På bussen

SCENARIO

Du sitter på bussen på väg hem från skolan. Några andra ungdomar i din ålder, två äldre män, en pensionär och ett blandat sällskap i 30-års åldern sitter också på bussen. Plötsligt ser du en mamma och hennes son komma springandes utanför för att hinna i kapp bussen som precis är på väg att lämna hållplatsen. Bussen stannar till, mamman tackar och kliver på med sin son.

I raden framför dig hör du en av de två äldre männen muttra: "Om ändå folk kunde passa tider...". Den andra mannen svarar med en högre ton "Ska det vara så svårt att anpassa sig till svenska tidtabeller?". Mamman tittar ned i golvet och sätter sig längre bak med sin son. Ingen säger något men du vet att alla hört samma sak som du. Vad gör du?

TANKAR SOM SNURRAR

Okej... det där var ju rätt rasistiskt... Jag borde säga till, det är inte okej att säga sådär. Men varför verkar typ ingen annan reagera? Som om han aldrig sprungit för att hinna i kapp en buss någon gång?! Vilket skitsnack. Det syntes verkligen både på mamman och pojken hur ont det gjorde och höra det där. Undrar hur ofta sådant där händer...

Men vad ska jag göra? Blir det jättekonstigt om jag säger något nu eller? Ingen annan gör ju något... Vad ska jag göra?

ALTERNATIV - VAD GÖR DU?

1. Ingenting, jag låtsas som att jag inte hörde vad de sa.
2. Jag frågar männen direkt: "Har ni aldrig behövt skynda er för att hinna med en buss eller?"
3. Jag vänder mig om i bussen för att se vem jag kan få ögonkontakt med och ta hjälp av för att säga ifrån eller göra något.
4. Jag kliver av bussen samtidigt som mamman och hennes son går av för att beklaga situationen och de påhopp de blev utsatta för.
5. Jag säger till de direkt att passa tidtabeller inte har med ens ursprung att göra – att tänka så är bara rasistiskt och fördomsfullt.
6. Annat / eget förslag.

Pingisrundan

SCENARIO

Du och några klasskompisar spelar rundpingis i skolan. Det är kul stämning och flera är med som du inte känner. Samuel i din klass kommer in i rummet och sätter sig i en av sofforna bredvid. Av någon anledning är Samuel nästan alltid för sig själv. Det känns som att han är utstött men du har aldrig riktigt hört någon säga något taskigt till honom, mest bara prat om honom när han inte varit med.

Finalen tar slut, en ny runda börjar och Otto som går i klassen över ropar "vilka är med?". Samuel greppar tag i ett ledigt racket och ställer sig i kön. Flera tittar snett på honom och en av dina klasskompisar mumlar: "Asså jag tror det är fullt Samuel." Otto ropar tillbaka: "Låt kinesen spela – han kommer säkert krossa!". Alla skrattar utom Samuel. Vad gör du?

TANKAR SOM SNURRAR

Åh, det här känns så jävla oschysst. Varför skulle han vilja vara med och spela nu? Ska jag säga något? Vi går ändå i samma klass... men vi pratar ju typ aldrig. Varför säger han inte ifrån själv? Fast hur lätt är det... Otto liksom, vill man ju inte säga emot. Och ingen gör något – pinsamt.

Fan vad fel det här är. Jag borde verkligen stå upp för honom, men tänk om Otto säger något om mig då. Vad ska jag göra?

ALTERNATIV - VAD GÖR DU?

1. Ingenting – jag låter det passera.
2. Jag väljer att inte skratta med, vänder mig till Samuel och säger "Kul att du vill vara med och spela".
3. Jag säger ifrån direkt – "Lägg av det där skämtet är bara rasistiskt!"
4. Jag kollar hur Samuel mår i efterhand och låter honom veta att det som Otto sa inte var okej.
5. Jag går därifrån och snackar med någon i personalen som jag litar på. Kanske kan någon av de hjälpa till.
6. Jag vänder mig till min närmsta kompis där och kollar om vi ska göra något tillsammans så inte kränkningarna fortsätter.
7. Annat/eget förslag.

”Ni förstör vårt land!”

SCENARIO

Du och en kompis käkar en glass på torget mitt i stan där ni bor. Tre kompisar i ungefär samma ålder som ni står en bit bort på torget. De verkar vara på gott humör, skrattar och pratar ganska högljutt med varandra.

Plötsligt hör du en äldre person bakom er klaga på ungdomarna och att de väsnas för mycket. Personen reser sig, går fram till gänget och säger åt de att vara tysta. En av ungdomarna frågar vad problemet är varpå den äldre personen blir mer och mer arg.

Till slut hör du hen ryta till och säga ”Ni afghaner förstör det här landet!”. Den glada stämningen i gänget blir tyst. Vad gör du?

TANKAR SOM SNURRAR

Shit, vad hände? Varför är den där människan så sur? De har ju bara kul – som sagt, vad är problemet?? Känns som att den där personen är extremt rasistisk nu...borde vi göra något? Jag tänker att de klarar sig, de har ju varandra. Fast just sådana här saker borde folk reagera mer på.

Men ingen gör något... varför säger ingen något? Borde jag? Vad ska jag säga?

ALTERNATIV – VAD GÖR DU?

1. Ingenting – de kan nog säga ifrån själva.
2. Jag vänder mig till min kompis och markerar att det här inte är okej och kollar vad vi borde göra.
3. Jag går fram till personen direkt och ber hen att sluta.
4. Jag tar hjälp av min kompis för att i efterhand kolla med gänget hur det är och förmedla att det som hände verkligen inte var okej.
5. Jag gör en polisanmälan och berättar vad vi just såg hända.
6. Annat/ eget förslag.

”Jävla blattar”

SCENARIO

Du och dina klasskompisar sitter ute på skolgården efter lunchen. Ett gäng i årskursen över er sitter i närheten och snackar högljutt. Plötsligt hör du en av de säga ”Asså jag blir så jävla irriterad. Jävla blatte, åk hem liksom... vad gör du ens här?” varpå kompisen svarar ”Jag vet, och det kryllar av dom här på skolan också”. Du har ingen aning om vem eller vilka de pratar om men känner hur en obehaglig och hotfull stämning sprider sig...

TANKAR SOM SNURRAR

Gud... hen verkar verkligen förbannad, undrar vad som hänt? Men hur kan man prata om andra så där... och så högt? Extremt rasistiskt ju... Känns verkligen som någon borde säga ifrån. Är det ingen annan som reagerar? Jag känner ju inte dem, jag kan ju inte göra något – det blir jättekonstigt.

Men det verkar inte som att alla i det där gänget håller med dem, eller? Undrar om mina kompisar hörde vad de sa... undrar om Ayaan hörde, hoppas inte... Borde jag göra något? I så fall vad?

ALTERNATIV – VAD GÖR DU?

1. Ingenting – det där har jag inget med mig att göra.
2. Jag kollar av med mina kompisar om de hörde samma sak, förmedlar att det där inte kändes okej och frågar vad vi borde göra.
3. Jag säger till de direkt att tänka på hur de pratar om folk – sådana där ordval är rasistiska och kränkande.
4. Jag berättar om det i efterhand för en lärare eller annan vuxen på skolan som jag litar på, så får de ta ansvar för att prata med dem.
5. Annat/ eget förslag.

Gruppchatten

SCENARIO

Du sitter med mobilen utanför klassrummet och väntar på att läraren ska dra i gång lektionen. Det plingar till i gruppchatten som du och några kompisar brukar snacka i. Charlie har skickat ett klipp med en naken person som stönar och skrivit "Rätt lik Billie va? haha". Billie är inte med i chatten. Du ser Billie sittandes utanför klassrummet med sin mobil, ovetandes om vad Charlie precis har skickat. Ingen har svarat än och du ser att tre andra också sett klippet. Vad gör du?

TANKAR SOM SNURRAR

Seriöst ... så omoget. Tycker folk det här är kul? Charlie ska alltid hålla på och vara störig mot folk, speciellt mot Billie. Ingen skriver något ... vad ska jag säga? Typ "vad fan lägg av". Nä... folk kommer bara tycka jag är dryg som inte kan ta ett skämt. Billie kommer ju ändå inte få reda på något om ingen säger något.

Fast ändå, jag hade nog velat att någon berättat för mig om det var jag. Jag kanske ska göra något ändå...

ALTERNATIV - VAD GÖR DU?

1. Ingenting. Billie kommer nog ändå aldrig se det.
2. Jag ignorerar inlägget och lägger upp något helt annat. Då kommer folk förhoppningsvis inte spinna vidare på det där.
3. Jag pratar med min närmre kompis i gruppen som också sett klippet. Då är jag i alla fall inte själv om att tycka grejen är osoft. Kanske kan min kompis backa mig om jag skriver något tillbaka.
4. Jag skriver direkt i chatten att han går över gränsen.
5. Jag berättar för Billie vad jag sett och frågar vad hen vill att vi ska göra.
6. Annat/ eget förslag.

Så ska det gå till första gången

SCENARIO

Ni är ett gäng som pratar i korridoren om hur det ska gå till första gången man har sex med någon annan. Några skryter om att det bästa med att ta någons "oskuld" är att de är orörda och man kan göra vad man vill för de har ingen koll. Flera i gänget skrattar och fortsätter förlöjliga folk som aldrig haft sex trots att flera av er som är där troligtvis inte haft det heller.

Snacket börjar gå över i något olustigt och kränknade. Stämningen blir mer och mer obekvämt... Vad gör du?

TANKAR SOM SNURRAR

De menar väl inte på allvar att man kan göra vad man vill med någon som är oskuld? Det kan ju va våldtäkt... Men näh, det är bara snack. De menar säkert inte vad det säger. Fast fortfarande osmakligt och prata på det där sättet... känns inte okej.

Jag borde väl säga något eller bara markera på något sätt... men hur?

ALTERNATIV - VAD GÖR DU?

1. Jag leder in diskussionen på något helt annat.
2. Jag pratar i efterhand med den som var drivande i snacket och säger då att det inte lät bra.
3. Jag säger ifrån direkt – Jag antar att ni inte vill våldta någon. Ni kanske ska börja med att lära er vad samtycke är?
4. Pratar med de andra i gänget som mest satt och lyssnade. Nästa gång någon säger något liknande kan vi backa varandra om någon säger ifrån.
5. Jag pratar med min lärare om att vi borde prata mer om sex i skolan.
6. Annat/ eget alternativ.

Utanför skolan

SCENARIO

Du och dina vänner hänger utanför skolan. En jämnårig tjej, med en kort tights kjol går förbi. Dina vänner kommenterar hennes kjol och kropp på ett förnedrande sätt. De avslutar det med att säga "vi vet att du gillar det!" Tjejen stirrar irriterat på dina kompisar och går därifrån. Vad gör du?

TANKAR SOM SNURRAR

Blev hon sur eller gillade hon det? Hon har ju ändå satt på sig den där kjolen... svårt och veta. Fast min syrra brukar också klä sig sådär, alla vill väl klä sig som de vill utan kommentarer? Om någon hade sagt sådär till min syster...

Fan, det är inte okej! Jag måste säga till dem. Om jag inte säger något så håller jag ju med typ. Tänk om hon rapporterar vad de säger! Hur pinsamt hade det vart och så sitter jag bara här... men vad ska jag säga?

ALTERNATIV – VAD GÖR DU?

1. Jag distraherar situationen och byter samtalsämne.
2. Jag säger ifrån direkt – "Lägg av, det är inte okej. Skulle du säga sådär till min syrra också eller?"
3. Jag går därifrån. Letar upp henne och ber om ursäkt för mina kompisars beteende.
4. Jag pratar om det som hände med en förälder, lärare eller annan vuxen jag litar på och ber om råd vad jag ska göra.
5. Jag snackar med en och en av de i efterhand istället, och säger då att jag inte uppskattar deras sätt och behandla tjejer.
6. Annat/ eget alternativ

Bli tafsad på

SCENARIO

Du är på en fest, det är bra stämning, bra musik och alla dansar. Du känner de flesta på festen. Du iakttar en ganska nära vän (din klasskompis Kim) som har blivit rätt full. Hen försöker få kontakt genom att dansa bakom tjejer och ta på deras kroppar. Kim har tidigare utmärkt sig i skolan för att vara lite för närgången – genom att ställa sig nära, kommentera andras utseende och ibland vara lite för på. Tjejerna på festen är uppenbart störda på Kim, men hen verkar inte bry sig...eller?

TANKAR SOM SNURRAR

Gud vad pinsam Kim är! Snart säger nog någon av tjejerna ifrån. Det är ju inte mitt ansvar. De får säga ifrån själva. Alla kan ju bli för fulla och jobbiga på någons fest, antar jag... Men att Kim inte ger sig alltså, känner hen inte in vibben?! Jag borde säga nåt, det är ändå min kompis.

Fast vi är ju inte bästa vänner direkt. Jag kanske ska hämta Kims andra kompisar... Någon måste ju säga till hen att skärpa sig...

ALTERNATIV – VAD GÖR DU?

1. Ingenting – man måste kunna säga ifrån själv.
2. Jag puttar bort Kim från golvet och ber om ursäkt för hens olämpliga beteende till tjejerna som dansar.
3. Jag går till våra gemensamma kompisar och kollar om vi kan avbryta det hela tillsammans på något sätt.
4. Jag snackar med Kim dagen efter, att hen får tänka på spritintaget och att känna in andras signaler.
5. Jag går fram till Kim och säger "nu går vi hem de vill inte ha dig där!" och kollar att de på dansgolvet är okej.
6. Annat/ eget alternativ.

Tjatsex

SCENARIO

En nära vän till dig har ett förhållande med en annan person som du inte känner, men ni har träffats typ tre gånger. De har varit tillsammans ett tag nu, ungefär ett halvår. Din vän berättar att de legat ganska mycket med varandra, men att hen den senaste tiden inte haft så mycket sexlust och känt ett större behov av att sova än något annat.

Hen berättar också att det känns jobbigt att alltid vara den som säger nej, medan partnern hela tiden försöker få ligga. Du upplever att din kompis har skuldkänslor på grund av detta.

Vad gör du?

TANKAR SOM SNURRAR

Jag ska inte lägga mig i deras liv... fast man kan ju inte hålla på och tjata sig till sex när den andra inte vill. Min kompis borde inte ha skuldkänslor. Undrar om det är partnern som får hen att känna så? Det är inte nice i så fall...

Men vad ska jag göra? Jag kan ju inte prata med den personen, jag vet ju knappt vem min kompis är ihop med. Och det är väl upp till min vän att säga nej? Fast utan skuldkänslor förstås... Jag skulle vilja säga något, men vad?

ALTERNATIV - VAD GÖR DU?

1. Jag uppmuntrar min kompis att fortsätta säga nej om hen inte vill och förmedlar att det aldrig är okej att tjata sig till sex med någon utan samtycke.
2. Jag frågar min vän om bristen på sexlust har med hens partner och göra? Kanske är den personen inte rätt för hen?
3. Jag pratar med våra gemensamma kompisar i efterhand och hör mig för kring hur vi kan hjälpa vår vän tillsammans.
4. Jag stärker min kompis och säger att det är modigt att berätta det här för mig, samtidigt som jag förmedlar att jag blir orolig av att höra hur partnern betar sig.
5. Jag berättar om situationen för en vuxen som jag litar på och ber om råd hur jag ska göra.
6. Annat/eget alternativ

Upp för trappan

SCENARIO

Du är på en fest. Fullt med vänner. Det är sent och många, även du själv, börjar bli rätt berusade. Det hånglas lite här och var, folk dansar. Du ser att en klasskompis är på väg att ta med sig en väldigt full person uppför trappan till övervången. Du hinner inte se vem det är men personen verkar inte alls med på noterna... vad gör du?

TANKAR SOM SNURRAR

Vad vet jag – de kanske gillar varandra. Och jag känner min vän – hen skulle aldrig... antar jag. Det är ju inte mitt ansvar, man får ju ha koll på hur mycket man dricker. Undrar om hen är med på det egentligen? Det ser ju att gå väldigt långsamt, som att hen inte har koll på vad som händer.

Fan... tänk om det händer nåt som inte känns bra imorgon. Ska jag följa efter... eller?

ALTERNATIV – VAD GÖR DU?

1. Ingenting – det är deras val, jag vill inte lägga mig i.
2. Jag berättar för mina andra kompisar om vad jag såg och frågar vad vi borde göra.
3. Jag letar upp en vän till hen och berättar – det är lättare för den personen att lägga sig i.
4. Jag följer efter och kollar hur hen mår, sen säger jag till min kompis att vi borde hjälpa hen hem.
5. Jag tar tag i min vän och kollar vad som händer – bättre än att vänta tills imorgon.
6. Annat/ eget alternativ.

Bilder som snurrar

SCENARIO

Du sitter hemma ensam och kollar ditt flöde på mobilen. Plötsligt får du en snap från din kompis i er gemensamma grupp med en bild på hens ex halvt avklädd i en sexig pose. Du vet om att din kompis nyligen blev dumpad och att hen mått rätt dåligt över det. Bilden var helt klart ämnad till din kompis och ingen annan, men nu har hen skickat den till dig och alla andra med en sexistisk kommentarer. Vad gör du?

TANKAR SOM SNURRAR

Oj, vilken bild, den känns väldigt privat. Varför gör min kompis så här? Exet vet knappats om att hen skickat den här till alla oss... Fast samtidigt – partnern har ju varit med på att ta bilden. Men det här är inte okej, min kompis kan hamna i trubbel för det här.

Borde jag säga nåt? Borde jag prata med hens föredetta? Om jag pratar med exet, blir min vän sur på mig då? Vad ska jag göra...

ALTERNATIV – VAD GÖR DU?

1. Låtsas som ingenting – det är inte mitt problem.
2. Säger till min vän att sluta. Försöker få hen att inse att det är fel och inte respektfullt att sprida bilder på sin föredetta partner. Det är tom olagligt att sprida bilder på nätet.
3. Berättar för fd partern att min kompis skickade en snap med en nakenbild på hen.
4. Kollar om någon av de andra i gruppen såg den och hur vi tillsammans kan komma på hur kompiserna ska sluta.
5. Prata med föräldrar, lärare, eller annan pålitlig vuxen för att få råd.
6. Annat/ eget alternativ

Festen

SCENARIO

Du är på fest tillsammans med dina bästa vänner. Festen är hemma hos Lisa. Hennes föräldrar är borta under helgen så planen är att alla ska sova över. Ni har alla fixat alkohol. Ni dricker, snackar och lyssnar på musik. Din vän Teo är på G med Lisa. De dansar och hånglar, men du märker att din kompis Teo börjar bli lite för full. Han är fumlig, snubblar när han dansar och inte längre så fin mot Lisa. Hon verkar också börja bli besvärad.

Teo tar tag i Lisas arm och går mot ett av sovrummen. Du hör Lisa säga: "Du får gå själv - du är för full". Du märker att Teo inte lyssnar. Han tar ett hårdare tag om Lisas arm och försöker dra med sig henne. Men hon fortsätter att säga nej. Ingen annan säger något men du ser att fler än du verkar notera det som händer...

Vad gör du?

TANKAR SOM SNURRAR

Lisa klarar sig - hon är bra på att ta hand om sig själv. Hon gillar ju Teo också, så det kanske inte är så farligt. Fast han börjar bli konstig nu, han verkar inte alls känna in henne. Men vad ska jag göra? Det blir bara konstigt om jag lägger mig i... eller? Borde jag gå fram och ta tag i Teo? Det är ju tydligt att han inte lyssnar.

Men ingen säger något... vad ska jag göra?

ALTERNATIV - VAD GÖR DU?

1. Ingenting. Lisa klarar sig nog - jag avvaktar.
2. Jag säger ifrån direkt - "Du hörde väl att hon sa nej?"
3. Jag vänder mig till någon av de andra och kollar vad vi borde göra.
4. Jag går fram och frågar - Hur går det Teo? Och erbjuder mig att ta med honom hem.
5. Annat/eget förslag